

RETROSPEKTIVA A PERSPEKTIVA INSTITUCÍ PRO DĚTI DO TŘÍ LET

Mgr. Hana Splavcová (NÚV)
PhDr. Jana Kropáčková, Ph.D. (PedF UK)

Praha, 7. října 2016

Anotace

- Příspěvek se zabývá problematikou vzdělávání dětí od dvou let v kontextu historického vývoje, zahraničního srovnání a aktuálních potřeb všech zúčastněných aktérů (děti, rodiče, učitelé, ředitelé, zřizovatelé, zaměstnavatelé, stát).
- Prezentuje výsledky výzkumných šetření aktuálních názorů, potřeb a očekávání rodičů a učitelů mateřských škol v souvislosti se zapojováním dvouletých dětí do předškolního vzdělávání.

Pro takové děti stojí za to dělat maximum.

Dvouleté děti v mateřské škole. Novinka, návrat nebo samozřejmost?

- Pohled do historie
- Pohled do zahraničí
- Pohled výzkumného šetření a statistik MŠMT

Dvouleté děti v mateřských školách byly, jsou a budou.

Pohled do historie

- Nejnnutnější ochrana pro nejmenší děti
- 19. století – první veřejné instituce
- 20. století – jesle, mateřské školy, společná zařízení jeslí a mateřské školy

Faktory ovlivňující instituce

- Poznatky vývojové psychologie, pedagogiky a dalších oborů
- Změny v rodině
- Zaměstnanost matek
- Vývoj populace
- Ekonomika

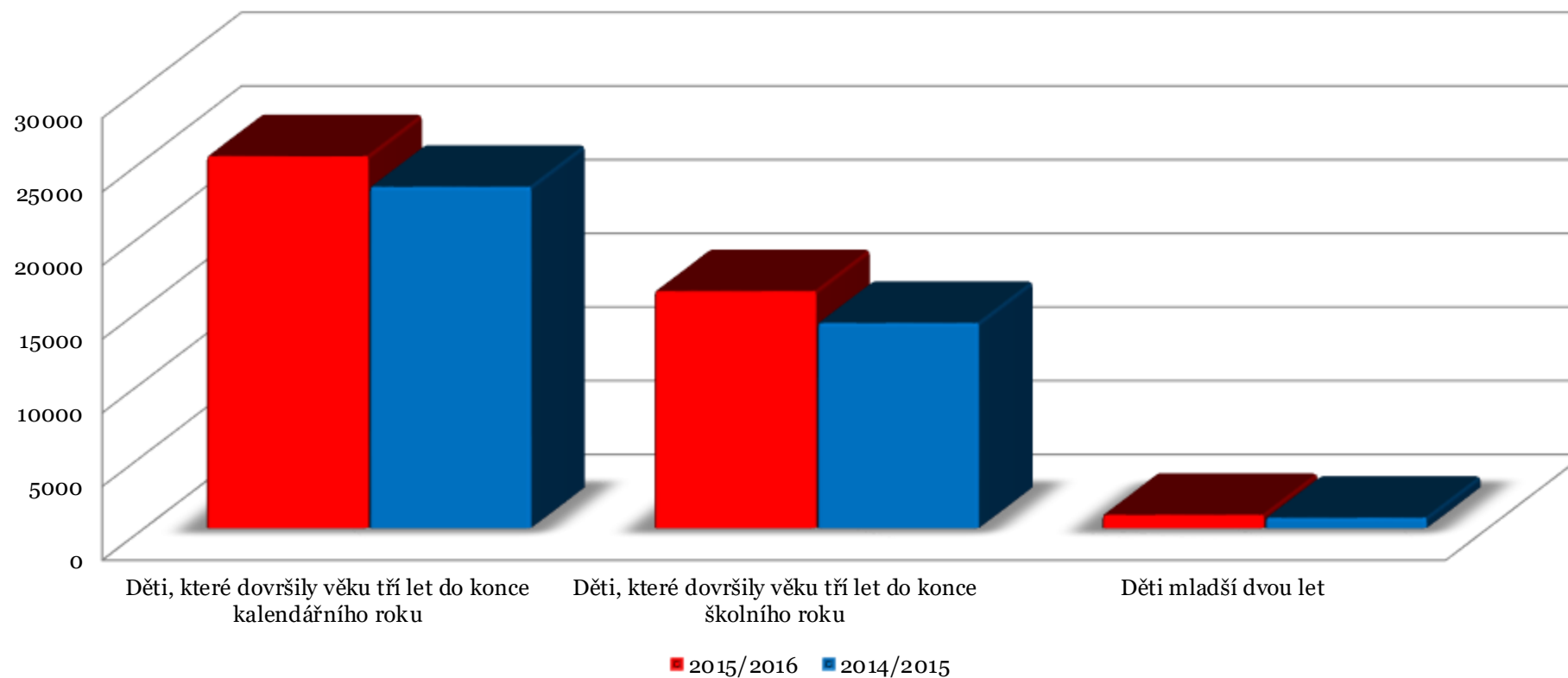
Pohled do zahraničí

- Souvislosti kulturní, společenské, sociální
- Rodinná a sociální politika
- Vzdělávací nebo sociální funkce
- Odděleně nebo společně s většími v jedné instituci
- Odlišné potřeby (doba pobytu dítěte)

- Kvalita instituce je pro rozvoj dítěte rozhodující

Věkové rozložení dětí mladších tří let v posledních dvou školních letech

Statistika MŠMT 2015, 2016

VÝSLEDKY VÝZKUMNÝCH ŠETŘENÍ

Výzkumná otázka

Co podle Vás potřebuje mateřská škola pro kvalitní a úspěšné vzdělávání dětí od dvou let?

- Méně dětí ve třídě
- Posílení personálu
- Vybavení

- Empatický přístup
- Stabilní prostředí
- Spolupráce s rodinou
- Znalosti
- Další odpovědi

VÝSLEDKY VÝZKUMNÝCH ŠETŘENÍ

- Výzkumné šetření (2011, 2016) mezi učitelkami mateřských škol, které se zaměřilo na problematiku denní péče o děti mladší tří let v České republice.
- Cílem kvalitativního šetření bylo zjistit a analyzovat názory odborné a rodičovské veřejnosti na možnosti institucionalizované péče o děti do tří let.
- Metoda rozhovoru v 75 mateřských školách v ČR
- Výzkumný vzorek zahrnoval 75 matek, jejichž dítě zahájilo docházku v mateřské škole a 150 učitelek mateřských škol z nichž 75 mělo vysokoškolské vzdělávání nebo si toto vzdělání doplňovaly a 75 respondentek mělo pouze střední vzdělávání a v daný okamžik nestudovaly na VŠ.
- Matky upřednostňují důvěryhodné instituce.
- Důvěra v instituci mateřské školy.
- Vysokoškolsky vzdělané matky preferují, důraz na kvalitu
- SŠ vzdělané učitelky většinou odmítají vzdělávání dvouletých dětí v MŠ
- VŠ vzdělané učitelky striktně neodmítají vzdělání dvouletých dětí v MŠ, ale poukazují na vytvoření podmínek.
- SŠ vzdělané učitelky se domnívají, že o dvouleté děti mají především pečovat zdravotní sestry či chůvy
- VŠ vzdělané učitelky se domnívají, že učitelka v MŠ je dostatečně kvalifikovaná pro práci s dvouletými dětmi, požadují však součinnost více osob.

Odpovědi respondentů

- *Pokud by se snížil stav dětí, nevidím v tom problém...*
- *Proč ne, ale ať máme 1 pracovníka navíc k těmto dětem, ať ve třídě není více než 10 dětí, pak zajistíme individuální přístup*
- *Ano, pokud budou vytvořeny podmínky, tak není problém, ještě budeme rádi, že je budeme moci přijímat, až začnou klesat počty dětí*
- *V žádném případě, učitelky nebudou přeci vyměňovat pleny.*
- *Ne, je to popření poslání MŠ*
- *Učitelky mají vzdělávat, rodiče mají vychovávat a pečovat o děti*
- *Ne, je to pohodlnost rodičů*

AKTUÁLNÍ POTŘEBY STÁTU (ZŘIZOVATELŮ, ZAMĚSTNAVATELŮ)

- Stárnutí populace
- Důchodová reforma
- Zaměstnanost
- Udržení kvalifikovaného a zaškoleného pracovníka
- Benefity pro matky s dětmi
- Zřizování firemních škol

AKTUÁLNÍ POTŘEBY ZAMĚTNANCŮ MATEŘSKÝCH ŠKOL

- Úprava podmínek mateřské školy
- Bezpečné prostředí
- Snížení počtu dětí na 1 pedagoga
- Požadavek nepedagogického pracovníka

AKTUÁLNÍ POTŘEBY RODIN S MALÝMI DĚTMI

- Profese
- Pracovní pozice
- Finance

- Životní styl
- Nejistota ve výchově

- Kvalitní instituce
- Jistota
- Stálost

AKTUÁNÍ POTŘEBY DVOULETÝCH DĚTÍ

- Jistota, bezpečí
- Stálost
- Přiměřenost
- Osamostatňování

- Vrstevníci
- Cizí autorita
- Podnětné prostředí

PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

- Materiální
- Organizační
- Personální

- Spolupráce
- Součinnost

ZÁVĚRY

- Mateřské školy nemají připraveny odpovídající podmínky.
- Mateřské školy by se měly na tuto situaci postupně připravit a nepřijímat dvouleté děti za stávajících podmínek.
- Mateřské školy mají čtyři roky na přípravu podmínek pro vzdělávání.
- Výzkumy nebyl prokázán škodlivý negativní vliv zařízení denní péče na děti do tří let.
- V současné době nejsou známa žádná výzkumná šetření, která by prokázala, že děti tříleté se adaptují na prostředí mateřské školy lépe než děti dvouleté.

Použitá literatura

- Analýza podmínek a možností zařazení dětí od dvou let věku do mateřských škol a vyhodnocení dalšího řešení rozšíření péče o děti do tří let dostupné na <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Analyza-podminek-a-moznosti-deti.pdf>
- KROPÁČKOVÁ, J., SPLAVCOVÁ, H. *Dvouleté děti v předškolním vzdělávání. Od podzimu do zimy.* Praha: Raabe, 2016.
- MUDRÁK, J., HAŠKOVÁ, H., SAXONBERG, S. *Péče o nejmenší. Boření mýtů.* Praha: SLON 2013
- *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.* Praha: MŠMT, 2016.
- SPLAVCOVÁ, H., KROPÁČKOVÁ, J. *Vzdělávání dětí od dvou let v MŠ.* Praha: Portál, 2016.
- SYSLOVÁ, Z., BORKOVCOVÁ, I., PRŮCHA, J. *Vzdělávání a péče v raném věku.* Praha: Wolters Kluwer 2014.
- ŠULOVÁ, L. *Raný psychický vývoj dítěte.* Praha: Karolinum 2010.
- [Informace k předškolnímu vzdělávání dětí mladších tří let 2016 09 web.pdf](http://www.msmt.cz/file/39033/) dostupné na <http://www.msmt.cz/file/39033/>

Děkujeme za pozornost

Hana Splavcová, Jana Kropáčková

Vzdělávání dětí
od dvou let v MŠ

portál

DVOULETÉ DĚTI
V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ
OD PODZIMU DO ZIMY

PhDr. Jana Kropáčková, Ph.D., Mgr. Hana Splavcová

Edice
DOBŘÁ ŠKOLKA

RAABE
Specialist pro kvalitní
učebnice